

PENDLERPATIENTER. De færreste patienter har noget imod at pendle mellem Per Stylvigs klinik på Frederiksberg og fysioterapeuterne i Holbæk. De tre behandlere klarer selv afstanden med hjælp fra elektroniske medier samt møder med jævne mellemrum, hvor de gennemgår patienter.

Bid kræver tværfagligt samarbejde

Behandling af patienter med komplicerede bidfunktionelle problemer kræver, at man forstår sammenhængen mellem bid og resten af kroppen. Det mener tandlæge Per Stylvig – og derfor arbejder han tæt sammen med to fysioterapeuter.

Mange af de patienter, der kommer på Per Stylvigs tandlægeklinik på Gl. Kongevej i København, har stærkt forringet livskvalitet. Simplelthen fordi de har levet med voldsomme kroniske hovedpinesmerter eller migræne i årevis på grund af bidfunktionelle dysfunktioner.

Trods utallige undersøgelser hos alt fra egen læge, fysioterapeuter, kiropraktorer, neurologer og ørelæger er patienterne sjældent blevet undersøgt bidfunktionelt, og de fleste er medicineret, uden at den bagvedliggende grund er blevet fundet. Når patienterne stopper behandlingsforløbet hos Per Stylvig, har de til gengæld ofte vinket farvel til medicin og sagt goddag til et nyt liv uden smerter. Nøglen til bidpatienternes nye liv er tandlægens tværfaglige samarbejde med to fysioterapeuter i Holbæk.

Patienten er et helt menneske

Per Stylvig har samarbejdet med fysioterapeuterne Inger Wiggers Kiær og hendes datter Anne Louise Lindecrona Kiær i mere end 15 år, og begge parter fremhæver, at tværfagligheden er en gevinst. For mens tandlæger forstår sig på kæbeledet, kan fysioterapeuter gennemskue, hvordan leddet arbejder

sammen med resten af kroppen. Og netop behandlingsstrategien om det »hele menneske« er helt central, for det er sjældent kun tandsystemet, som patienter med bidfunktionelle dysfunktioner har problemer med.

– Patienter med bidfunktionelle dysfunktioner har typisk også funktionsforstyrrelser andre steder i kroppen, som afvigelse i kæbeledet påvirker; ligesom holdningsafvigelser kan påvirke kæben, forklarer Per Stylvig.

Derfor mener han også, at det er et problem, at tandlæger tænker meget i hvidt og rødt. Eller rettere sagt i tænder og tandkød og ikke i muskler, led, funktion, holdning, neurologi og psykosociale sammenhænge. En holdning, som fysioterapeuten Anne Louise Lindecrona Kiær er enig i.

– Man kan ikke se på kæbeledet isoleret, og man bør heller ikke altid behandle kæbeledet isoleret. Kæbeledet er en funktionel del af rygsøjlen, forklarer Anne Louise Lindecrona Kiær.

Ifølge Per Stylvig og Anne Louise Lindecrona Kiær betyder tandlægerens fokusering på kæbeledet ofte, at de kun lindrer patienternes smerter og aldrig når ned til problemets rod. Per Stylvig henviser bl.a. til undersøgelsen »Post-treatment Report«, hvor han, In-

Tekst af:
Gitte Almer Nielsen

FOTO: LIZETTE KABRE

ger Wiggers Kiær og Anne Louise Lindecrona Kiær har fulgt en gruppe kroniske hovedpinepatienter gennem fire år. Patienterne havde gennemsnitligt modtaget 7,4 behandlinger, inden de havnede i behandling på klinikken på Gl. Kongevej.

Bidskinner forværrer symptomer

Mange af patienterne i undersøgelsen var bl.a. blevet behandlet med bidskinner, og ifølge Anne Louise Lindecrona Kiær resulterer tandlægenes manglende viden om samspillet mellem kæbeledet og resten af kroppen ofte i, at bidskinner bliver symptombehandling i stedet for et hjælpemiddel til at arbejde med funktion og holdning.

– Bidskinner er et instrument til at påvirke funktion og holdning, så patienten bliver omprogrammeret til en mere hensigtsmæssig neuromotorisk tilstand. Herved bliver de såkaldte negative sensoriske input også bedre, hvilket

igen forbedrer patienterne på funktions- og holdningsniveauet samt på det subjektive plan, fortæller Anne Louise Lindecrona Kiær.

Fysioterapeuten fra Holbæk understreger samtidig, at en refleksfrigørende bidskinne i værste tilfælde også kan forværre symptomerne.

– Man bør fx ikke anvende en glat skinne (RFS, red.) ved bruksisme med eller uden tandkontakt, eller hvis patienten har tendens til at bringe kæbeledet i yderstilling, som hos hypermobile. Det giver nemlig en risiko for ledoverbelastning. Skinnen bør derimod være styrende, og omvendt bør biddet ikke låses af en skinne, forklarer Anne Louise Lindecrona Kiær.

Udredning tager seks timer

Men netop fordi Per Stylvig arbejder med sammenhængen mellem bid og resten af kroppen, bruger han næsten seks timer, når han skal udrede en patient. For ud over de orale forhold

---

Per Stylvig

Per Stylvig blev kandidat i 1982 fra Københavns Tandlægehøjskole og opnåede jus practicandi fra 1983. Han har privat henvisningspraksis i bidfunktion på Frederiksberg og har samtidig en omfattende foredrags- og undervisningsvirksomhed i ind- og udland.

» Jeg plejer gerne at sige, at når man har gået bag ved en patient, så ved man allerede en del om, hvad han fejler

PER STYLVIG, TANDLÆGE

undersøger han også alle tilgængelige muskler og foretager en klinisk ledundersøgelse, lokal og generel holdningsanalyse o.m.a. Derudover er han også opmærksom på nakke- og kæbehypermobilitet, da det forekommer hyppigt hos patienter med biddysfunktioner.

En vigtig del af undersøgelsen er at observere patienten under samtalen og få en idé om patientens almene tilstand og fremtræden. Det kan fx være, at patienten bider hyppigt sammen under samtalen eller bider sig i læben eller kinden. Af samme grund indledes behandlingen allerede i det øjeblik, Per Stylvig går ud og henter patienten i venteværelset.

– Jeg går altid selv ud og henter patienterne i venteværelset. På den måde kan jeg se dem rejse sig og se, hvordan de går. Jeg går altid bagefter dem og ser, om de er skæve i kroppen, eller om de fx har ondt i hoften. Jeg plejer gerne at sige, at når man har gået bag ved en patient, så ved man allerede en del om, hvad han fejler, siger tandlægen med et smil.

Og ofte har patienten også langt flere symptomer, end han selv er klar over. For det er de færreste, der forbinder lændeproblemer og synkebesvær med kronisk spændingshovedpine. Derfor er det ifølge Per Stylvig også vigtigt at spørge til mere end det, som patienten umiddelbart fortæller.

Tandlæger genkender ikke symptomer

Der er ingen tvivl om, at det er et meget omstændeligt arbejde, som Per Stylvig og de to fysioterapeuter udfører. I mange tilfælde varer behandlingsforløbene op til halvandet år med i alt 10-15 behandlinger.

Typisk fungerer forløbene på den måde, at fysioterapeuterne ser patienterne 1-2 gange om

måneden og instruerer dem i hjemmeøvelser i form af holdningskorrektioner og kæbestabiliserende øvelser. Synkront med det forløb tilpasser Per Stylvig løbende bidskinnen, og det forløb fortsætter, indtil patienten har opnået stabilitet.

Begge parter understreger dog, at det er af afgørende betydning, at det er de rigtige forhold, der bliver påvirket på det rigtige tidspunkt, så man enkelt og effektivt får det bedst opnåelige resultat. For at sikre et optimalt samarbejde kræver det mange indbyrdes kontakter mellem de forskellige behandlere, og det betyder, at forløbene bliver tidsmæssigt omkostningstunge. Og både Per Stylvig og Anne Louise Lindecrona Kiær lægger da heller ikke skjul på, at arbejdet kræver en vis kærlighed til fagspecialiet. Men omvendt fremhæver de også, at der er store gevinster, når man kan hjælpe folk, der næsten har opgivet at leve et almindeligt aktivt liv.

Og dem er der mange af. Mellem 70-80 % af alle patienterne i Per Stylvigs praksis er patienter med bidproblematikker, mens Anne Louise Lindecrona Kiær behandler mellem fem og seks bidpatienter hver dag. Inger Wiggers Kiær, der har beskæftiget sig med bidfunktion i snart 30 år, har ca. 10 patienter om dagen. Samlet set er der ca. 180 patienter i behandling.

Alligevel er Per Stylvig og Anne Louise Lindecrona Kiær sikre på, at der går en del patienter rundt med smerter, der kan hjælpes med en bidfunktionel behandling. Desværre tænker hverken læger, fysioterapeuter eller tandlæger i de baner. Derfor opfordrer de begge også alle tandlæger til at søge mere information om emnet og deltage i nogle af de kurser, som bliver afholdt om emnet. ▀

Læs mere:

Tandlæge Per Stylvig og fysioterapeuterne Anne Louise Lindecrona Kiær og Inger Wiggers Kiær har lanceret websiden www.bidfunktion.com.

Her kan man læse mere om emnet og få et overblik over relevante kurser. »Post-treatment Report« er også at finde på websiden.

Interessegruppe for kæbeledsproblemer

Fagforum for Muskuloskeletal Fysioterapi er ved at etablere en interessegruppe for kæbeledsproblemer. Fysioterapeuter og andre fagpersoner med interesse inden for feltet kan tilmelde sig til annelouisekiaer@mac.com.

Tandlægen løste smertegåden

FOTO: LIZETTE KABRÉ

NYT LIV. Karin Justesen fik forskellige behandlingsforslag af Per Stylvig, men valgte at sige ja til det mest omfattende og dermed også dyreste forslag. Det fortryder hun ikke i dag, hvor hun nærmest har fået et nyt liv.

smertestillende piller om måneden, hvoraf flere var migrænepiller. Ikke at det hjalp.

Derfor prøvede Karin Justesen også alverdens ting for at komme smerterne til livs, og selv om behandlingerne ofte hjalp, vandt smerterne altid kampen og vendte tilbage. Men gennembruddet kom lidt uventet i form af hendes mands skuldersmerter.

– Min mand havnede hos fysioterapeut Inger Wiggers Kiær, fordi han havde stærke smerter i skulderen. Da han fortalte om mine smerter, sagde Inger Wiggers Kiær, at hun kunne hjælpe mig, fortæller Karin Justesen.

Dermed var vejen banet for en ny type behandling. Inger Wiggers Kiær har nemlig speciale i dysfunktioner i kæben, og hun kunne da også straks konstatere, at Karin Justesen havde utroligt ømme kæber, og sendte hende derfor straks videre til Per Stylvig.

Skæv krop gav smerter

Det blev første skridt i kampen mod smerterne. En kamp, som Karin Justesen ser ud til at føre i.

– Jeg kan stadig godt få hovedpine i dag, men med to almindelige smertestillende piller er smerterne væk. Og netop det, at det er muligt at få smerterne til at gå væk, er faktisk det mest fantastiske. Men faktisk har jeg slet ikke taget piller her på det sidste, fortæller Karin Justesen.

Karin Justesen lægger da heller ikke skjul på, at det er, som om hun har fået et nyt liv efter mødet med tandlæge Per Stylvig og fysioterapeut Inger Wiggers Kiær.

– Efter mit første besøg hos Per Stylvig tænkte jeg: Hold da op. Han kunne med det samme konstatere, at jeg havde hypermobile led og en skæv holdning, og at jeg trak kæben for langt frem. Og på baggrund af det fremlagde han forskel-

Efter 37 år med kraftig hovedpine, kvalme og smerter i nakken har 53-årige

Karin Justesen nu fået et nyt liv med langt færre smerter.

Men at det lige var en tandlæge, der kunne løse problemet, havde hun aldrig forestillet sig

Der skulle ikke mere til end et enkelt blik på hendes holdning, så fik Karin Justesen en forklaring på 37 års smerter. Og dermed var banen også kridtet op for en effektiv kamp mod de smerter, der har præget 53-årige Karin Justesen siden teenageårene. Men at det var en tandlæge, der kunne give hende en forklaring på hovedpinen og smerterne i nakken, havde hun aldrig nogensinde forestillet sig. Ligesom hun næppe havde forestillet sig, at løsningen var et stykke hårdt og gennemsigtigt plastic. Eller sagt med andre ord: en bidskinne.

Opskrift på smerter

Men hvis man spoler tiden tilbage til før Karin Justesens møde med tandlæge Per Stylvig, var hendes liv præget af dage med kraftig hovedpine og kvalme, og når det var rigtig slemt, opkastning. Ellers lød smerteopskriften på ondt i nakken og en strammende fornemmelse hen over pande og øjne. Smerter, der, selv om de gerne varede flere dage, sjældent gav social- og sundhedsassistenten sygedage, men som ofte betød op til 20

Tekst af:
Gitte Almer Nielsen

lige behandlingsmuligheder, forklarer Karin Justesen.

Per Stylvig mente, at den optimale behandling var en bidskinne, der kunne forbedre Karin Justesens holdning samtidig med regelmæssige behandlinger hos fysioterapeuten Inger Wiggers Kiær.

Sover bedre med skinne

Egentlig var Karin Justesen i første omgang en smule skeptisk over for Per Stylvigs forslag om en bidskinne. Ikke nok med at den kostede mellem 20.000-22.000 kr., så var tanken om, at hun skulle sove med den hver nat heller ikke ligefrem tillukkende. I sidste ende besluttede Karin Justesen dog, at bidskinnen var værd at prøve.

– Jeg var jo bange for, at jeg ikke ville lukke et øje med den skinne i munden, og Per Stylvig sagde da også, at jeg nok skulle vænne mig til at sove med skinnen. Men det sjove er, at jeg allerede fra første nat sov meget bedre, end jeg nogensinde har gjort. Det er nok, fordi jeg ikke kunne ligge og lave alle de bevægelser med kæben, mener Karin Justesen og fortsætter:

– Men jeg læser så skrækkeligt, når jeg har skinnen på, så jeg tager den altså altid først på, når jeg har sagt godnat til min mand, siger Karin Justesen med et smil.

Specialbygget bidskinne med fast forkant

Skinnen er bygget specielt til Karin Justesen og ifølge hende selv en af de større afslagsen. Men det helt særlige ved netop Karin Justesens skinne

er, at den har en fast kant forneden, så hun overhovedet ikke kan bevæge underkæben.

På den måde kan tandlæge Per Stylvig arbejde med Karin Justesens holdning, og især de første seks måneder krævede det, at Karin Justesen mødte op på klinikken på Gl. Kongevej i København hver måned for at få reguleret bidskinnen. Og ifølge Karin Justesen er netop reguleringen en vigtig begrundelse for, at hun valgte at gå i behandling hos Per Stylvig.

– Mange nævnte, at Per Stylvigs behandlingsforslag var utrolig dyrt. Men Inge Wiggers Kiær

FOTO: LIZETTE KABRE

» Jeg var jo bange for, at jeg ikke ville lukke et øje med den skinne i munden [...] Men det sjove er, at jeg allerede fra første nat sov meget bedre, end jeg nogensinde har gjort.

KARIN JUSTESEN,
PATIENT HOS
TANDLÆGE PER STYLVIG

Per Stylvig om Karin Justesens behandling

Karin Justesen fik en refleksstyrende skinne, fordi hun var hypermobil og havde hyppige bevægelser uden tandkontakt.

Efter adaptation af skinnen undersøgte jeg hende på ny og vurderede størrelsen af det nødvendige fysiotera-

peutiske tiltag. Resultatet blev videreformidlet til fysioterapeut Inger Wiggers Kiær, der også supplerede mine undersøgelser.

Karin Justesen var herefter et par gange til fysioterapeut, før hun ca. halvanden måned senere kom til kontrol hos mig. Her kunne jeg konsta-

tere, at hovedet havde fået en ny position i forhold til resten af kroppen, og musklerne var blevet udspændt og var mere afslappede. Så biddet blev ændret, så det både passede til den nye situation og kunne flytte sig mod endnu mere »optimerede« positioner og funktionsforhold.

Samspillet mellem fysioterapi og kontrolbesøg hos mig fortsatte, indtil Karin Justesen opnåede den bedst mulige stabilitet, hvad angår bl.a. holdning, funktion, okklusion og artikulation.

Lige nu er Karin Justesen i

sagde, at Per Stylvigs arbejde med kropsholdningen ved hjælp af efterreguleringen var unik og meget vigtig, fortæller Karin Justesen.

Pengene værd

Nu hvor behandlingen virkelig har båret frugt, er der ikke længere brug for så hyppige besøg hos Per Stylvig. Men det betyder ikke, at Karin Justesen ikke længere bliver behandlet for sin dårlige holdning og kæbeproblemer. For som hun selv understreger, kan behandlingen hos Per Stylvig ikke stå alene.

– Det er vigtigt, at jeg også går til fysioterapeut. Her får jeg masseret min kæbe, mund og nakke og ned langs ryggen. Og så har jeg også fået nogle øvelser, jeg skal lave, fortæller Karin Justesen.

Karin Justesen regner også med, at behandlingerne hos fysioterapeuten er kommet for at blive ligesom nætterne med bidskinen. Så selv om behandlingsforløbet har været en rigtig dyr omgang trods tilskud fra Sygeforsikringen Danmark og en privat sundhedsforsikring, fortryder Karin Justesen intet.

– Jeg var aldrig selv kommet i tanke om, at mine smerter kunne stamme fra min kæbe. Hvis jeg ikke havde fundet ud af det, kunne jeg have risikeret aldrig at være kommet så langt. Hvor ville det have været ærgerligt, konstaterer Karin Justesen.

Karin Justesens mand er også blevet kureret for de skuldersmerter, der startede hele processen. Smerterne i skulderen stammede fra kæben, og efter en omgang kæbemassage havde skulderen det godt igen. ■

en testfase, hvor vi skal være sikre på, at hun er det rigtige sted. Derefter skal en fornyet vurdering af de enkelte elementer afgøre, om yderligere tiltag er nødvendige.

Veje Messen Dental Fair 24.-25. sept. '09

dageforrygende faglige dage forrygende faglige dage

vindeadesign.dk

Læs om kurser, udstillere
og konkurrencer op til
messen på dentalfair.dk

dageforrygende faglige dage forrygende faglige dage